

२ अन्तर्राष्ट्रिय रेडक्रस तथा रेड क्रिसेन्ट अभियान तथा गैरसरकारी संस्थाहरू (गैसस) का लागि आचारसंहिता

अन्तर्राष्ट्रिय रेडक्रस तथा रेड क्रिसेन्ट सोसाइटीहरूको महासंघ (International Federation of Red Cross and Red Crescent Societies - IFRC) एवं रेडक्रसको अन्तर्राष्ट्रिय समिति (International Committee of Red Cross - ICRC) द्वारा संयुक्त रूपमा तयार गरिएको

उद्देश्य

यो आचारसंहिताले हाम्रो व्यवहारसम्बन्धी मापदण्डको रक्षा गर्न चाहन्छ । यो संचालनसम्बन्धी विवरण होइन जस्तै कसैले खाद्यको राशनको हिसाब कसरी गर्ने वा शरणार्थी शिविर कसरी खडा गर्ने । बरु यसले प्रकोपसम्बन्धी सहायता कार्यक्रम गर्न इच्छुक गैरसरकारी संस्थाहरू तथा अन्तर्राष्ट्रिय रेडक्रस तथा रेड क्रिसेन्ट अभियानको आकांक्षा, स्वतन्त्रता, प्रभावकारिता तथा प्रभावसम्बन्धी उच्च मापदण्ड कायम गर्न चाहन्छ । यस आचारसंहितामा उल्लिखित मापदण्डहरू पालन गर्न स्वीकृति जनाउने संस्थाहरूको इच्छाअनुरूप लागू गरिने यो ऐच्छिक आचारसंहिता हो ।

सशस्त्र द्वन्द्वको अवस्थामा वर्तमान आचारसंहिताको व्याख्या र कार्यान्वयन अन्तर्राष्ट्रिय मानवीय कानूनअनुकूल गरिनेछ ।

फुटिप्यणी:

१. सौजन्य: कारिटास इन्तेर्नसिओनलिस, क्याथोलिक रिलीफ सर्भिसिज, इन्टरन्याशनल फेडरेशन अफ रेडक्रस याण्ड रेड क्रिसेन्ट सोसाइटिज, इन्टरन्याशनल सेभ द चिल्ड्रन अलायन्स, लुथरन वर्ल्ड फेडरेशन, अक्सफ्याम, द वर्ल्ड काउन्सिल अफ चर्च, द इन्टरन्याशनल कमिटी अफ द रेडक्रस (मानवीय कार्यक्रमका लागि संचालक समितिका सदस्यहरू) ।

पहिले आचारसंहिता प्रस्तुत गरिन्छ । यसैसाथ तीनवटा अनुसूची संलग्न छन् जसमा सम्बन्धित सरकारहरू, दाता सरकारहरू तथा अन्तरसरकारी संस्थाहरूले प्रभावकारी ढंगबाट मानवीय सहयोग प्रदान गर्न सघाउन काम गर्ने वातावरण श्रृजना गरेको वर्णन गरिएको छ ।

परिभाषाहरू

गैरसरकारी संस्थाहरू (Non-governmental Organizations - NGOs): यहाँ गैरसरकारी संस्थाहरू (NGOs) भन्नाले राष्ट्रभित्र गठित तर सम्बन्धित राष्ट्रको सरकारभन्दा अलग स्थापित राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय द्वैधरी संस्थालाई जनाउँछ ।

गैरसरकारी मानवीय निकायहरू (Non-governmental Human Agencies - NGHAs): यस हातेपुस्तिकामा गैरसरकारी मानवीय निकायहरू (NGHAs) भन्ने शब्दको विकास गरिएको छ । यसले अन्तर्राष्ट्रिय रेडक्रस तथा रेड क्रिसेन्ट अभियानका घटकहरू - अन्तर्राष्ट्रिय रेडक्रस समिति (ICRC), अन्तर्राष्ट्रिय रेडक्रस तथा रेड क्रिसेन्ट सोसाइटीहरूको महासघ (IFRC) तथा यसका सदस्य राष्ट्रिय सोसाइटीहरू - का साथै माथि परिभाषित गरिएका गैरसरकारी संस्थाहरूलाई जनाउँछ । यस आचारसंहिताले खासगरी प्रकोपकालीन सहायता कार्यक्रममा संलग्न भएका गैरसरकारी मानवीय निकायहरू (NGHAs) लाई जनाउँछ।

अन्तरसरकारी संस्थाहरू (Inter-governmental Organizations - IGOs): अन्तरसरकारी संस्थाहरू (IGOs) भन्नाले दुई वा बढी सरकारले बनाएका संस्था बुझिन्छ । यसरी यसअन्तरगत सबै संयुक्त राष्ट्रसंघीय निकाय तथा क्षेत्रीय संगठनहरू पर्छन् ।

प्रकोपहरू: प्रकोप भनेको त्यस्तो विपदा वा आपातकालीन घटना हो जसले जनको क्षति गराउनुका साथै निकै मानवीय पीडा तथा तनाव र वृहत भौतिक क्षति गराउँछ ।

आचारसंहिता

प्रकोपसम्बन्धी सहायता कार्यक्रमहरू गर्ने अन्तर्राष्ट्रिय रेडक्रस तथा रेड क्रिसेन्ट अभियान तथा गैरसरकारी संस्थाहरू (गैसस) का लागि आचारसम्बन्धी सिद्धान्तहरू

१ मानवीय आवश्यकता सर्वप्रथम आउँछ

मानवीय सहयोग पाउने तथा सो प्रदान गर्ने हक भनेको आधारभूत मानवीय सिद्धान्त हो । उक्त अधिकारको उपभोग सबै देशका सबै नागरिकले गर्न पाउनु पर्छ । अन्तर्राष्ट्रिय समुदायका सदस्यका नाताले हामीले आवश्यक भएका स्थानमा मानवीय सहयोग पुऱ्याउनु पर्ने आफ्नो जिम्मेवारी बुझ्नुपर्छ । त्यसैले उक्त जिम्मेवारी निर्वाह गर्न प्रभावित जनतासम्म निर्बाध रूपमा पुग्न पाउनु निकै महत्वपूर्ण हुन्छ । प्रकोपसम्बन्धी हाम्रो सहायता कार्यक्रमको मूल उद्देश्य प्रकोपको कारणले उत्पन्न तनावलाई कमै मात्र खप्न सक्ने समूहको मानवीय पीडा कम गर्नु हो । जब हामी मानवीय सहयोग प्रदान गर्छौं त्यो हाम्रो कुनै पक्षपातपूर्ण वा राजनीतिक काम गरेका हुँदैनौं र त्यसलाई त्यो दृष्टिकोणले हेरिनु पनि हुँदैन ।

२ सहयोग पाउनेहरूको जाति, धर्म वा राष्ट्रियतासम्बन्धी कुनै भेदभाव नगरी र अन्य कुनै विभेद नगरी सहयोग प्रदान गरिन्छ । सहयोगसम्बन्धी प्राथमिकता आवश्यकताको आधारमा मात्र निर्धारण गरिन्छ

सम्भव भएसम्म हामी प्रकोपबाट पीडित व्यक्तिका आवश्यकताहरू तथा सो पूरा गर्ने विद्यमान स्थानीय क्षमताको पनि मूल्याङ्कन गरी राहत सहयोग प्रदान गर्नेछौं । समग्रमा हामीले आफ्ना कार्यक्रमहरूमा अनुपात मिलाउने प्रयास गर्नेछौं । मानवीय पीडा जहाँ देखिए पनि त्यसलाई कम पार्ने प्रयास हुनु पर्छ; देशको एक भागको मानव जीवन अर्को भागको मानव जीवनजस्तिकै मूल्यवान हुन्छ । यसरी सहयोगसम्बन्धी हाम्रो प्रावधानले आफूले घटाउन खोजेको पीडाको मात्रालाई फल्काउनेछ । उक्त धारणालाई कार्यान्वयन गर्दा हामी प्रकोपमा पर्ने सक्ने समुदायका महिलाहरूले खेल्ने महत्वपूर्ण भूमिकालाई मान्यता दिनेछौं । साथै हाम्रा सहयोग कार्यक्रमले उक्त भूमिकालाई कम नपारी सघाउनेछ कुरा नघटाउने सुनिश्चित गर्छौं । यस्तो विश्वव्यापी, निष्पक्ष तथा स्वतन्त्र नीतिको कार्यान्वयन

तब मात्र प्रभावकारी हुन सक्छ जब हामी र हाम्रा साभेदारहरूलाई त्यस्तो समानतापूर्वक राहत पुऱ्याउन आवश्यक श्रोतहरू प्राप्त हुनुका साथै सबै प्रकोपपीडितसमक्ष पुग्न सक्छौ ।

३ सहयोगको प्रयोग कुनै खास राजनीतिक वा धार्मिक विश्वासलाई सम्बर्द्धन गर्न भनी गरिनेछैन

मानवीय सहयोग व्यक्ति, परिवार तथा समुदायहरूको आवश्यकतानुरूप प्रदान गरिनेछ । कुनै खास राजनैतिक वा धार्मिक मतको समर्थन गर्ने गैरसरकारी मानवीय निकायहरू (NGHAs)को अधिकार भए तापनि हामी पाउनेहरूले जनाएको त्यस्ता मतप्रति उक्त सहयोग समर्थनको आधारमा प्रदान नगरिने कुरामा विश्वास गर्छौ । हामी कुनै खास राजनीतिक वा धार्मिक मतको अनुसरण वा स्वीकार गरेको आधारमा सहयोगको बाचा, आपूर्ति वा वितरण गर्ने छैनौ ।

४ हामी सरकारको वैदेशिक नीतिको साधनको रूपमा काम नगर्ने प्रयास गर्नेछौ

गैरसरकारी मानवीय निकायहरू (NGHAs) सरकारबाट अलग स्वतन्त्र रूपले काम गर्ने निकाय हुन् । त्यसैले हामी आफ्ना नीति तथा कार्यान्वयन गर्ने रणनीति आफै बनाउँछौ । साथै हामी कुनै पनि सरकारको नीति हाम्रो स्वतन्त्र नीतिसँग मेल खाएको स्थितिमा बाहेक कार्यान्वयन गर्ने प्रयास गर्दैनौ । हामी कहिल्यै पनि जानाजानी - वा हेलचक्याइ गरेर - आफू वा आफ्ना घडटकर्मचारीलाई सरकार वा पूर्णतया मानवीय बाहेकका अन्य उद्देश्य पूरा गर्ने अन्य अङ्गहरूका लागि कुनै पनि राजनीतिक, सैनिक वा आर्थिक रूपले संबेदनशील सूचना सकलन गर्न लगाउने छैनौ । न हामी दाता सरकारहरूको वैदेशिक नीतिको साधनका रूपमा पनि काम गर्नेछौ । हामी आफूले पाउने सहयोग आवश्यकताहरू पूरा गर्न प्रयोग गर्नेछौ । साथै उक्त सहयोग दाताहरूको जगोडा वस्तु तह लगाउने अथवा कुनै खास दाताको राजनीतिक हितलाई ध्यानमा राखेर संचालित हुनु हुँदैन । हामी हाम्रो कामलाई सहयोग गर्ने सम्बन्धित व्यक्तिहरूबाट स्वेच्छाले प्रदान गरिने श्रम र अर्थदानलाई महत्व दिनुका साथै सम्बर्द्धन गर्छौ । साथै हामी त्यस्तो स्वेच्छिक प्रेरणाबाट प्रबर्द्धन गरिने कामको स्वतन्त्रतालाई सम्मान गर्छौ । हामी आफ्नो स्वधानीताको संरक्षणका लागि कुनै एकमात्र वित्तीय श्रोतमाथि भर पर्ने छैनौ ।

५ हामी संस्कृति तथा संस्कारको सम्मान गर्नेछौ

हामी आफूले काम गर्ने समुदाय तथा राष्ट्रका संस्कृति, संरचना तथा संस्कारको सम्मान गर्ने प्रयास गर्नेछौ ।

६ हामी स्थानीय क्षमताका आधारमा संकटसम्बन्धी कार्यक्रमको विकास गर्ने प्रयास गर्नेछौ

सबै मानिस तथा समुदाय - प्रकोपमा समेत - क्षमतावान र खतरायुक्त हुन्छन् । सम्भव भएको ठाउँमा हामी यी क्षमतालाई स्थानीय कर्मचारी नियुक्त गरेर, स्थानीय सामाग्री खरीद गरेर तथा स्थानीय कम्पनीहरूसँग व्यापार गरेर सुदृढ गर्नेछौ । हामी यथाशक्य स्थानीय गैरसरकारी मानवीय निकायहरू (NGHAs)माफत साभेदारका रूपमा काम गरी योजना निर्माण तथा कार्यान्वयन गर्नेछौ तथा हामी उचित भएसम्म स्थानीय सरकारी संरचनाहरूलाई सहयोग गर्नेछौ । हामी आफ्ना प्रकोपकालीन सहायता कार्याक्रमहरूबीच उचित समन्वय गर्ने कुरालाई उच्च प्राथमिकता दिनेछौ । यस्तो कुरा सम्बन्धित देशमै राहत कार्यमा प्रत्यक्ष रूपमा संलग्न भएकाहरूबाट सबैभन्दा राम्रो तरीकाले गरिन्छ तथा यसमा महत्वपूर्ण संयुक्त राष्ट्रसंघीय निकायका प्रतिनिधिहरू समावेश गर्नु पर्छ ।

७ राहत सहयोगको व्यवस्थापनमा कार्यक्रमबाट लाभ उठाउनेहरूलाई संलग्न गराउने उपायहरू खोजी गरिनेछ

प्रकोपकालीन सहायता कार्यक्रमहरू कहिल्यै पनि लाभान्वित हुनेहरूमाथि लादिनु हुँदैन । प्रभावकारी राहत तथा टिकाउ पुनर्वास कार्यलाई सर्वोत्तम ढंगले हासिल गर्न लक्षित लाभान्वित व्यक्तिहरूलाई नै सहायता कार्यक्रमको तर्जुमा, व्यवस्थापन तथा कार्यान्वयनमा संलग्न गराउनु पर्छ । हामी आफ्ना राहत तथा पुनर्वास कार्यक्रमहरूमा समुदायको पूर्ण सहभागिता गराउने प्रयास गर्नेछौ ।

८ राहत सहयोगले प्रकोपबाट उत्पन्न हुने भावी खतरालाई कम गर्नुका साथै आधारभूत आवश्यकताहरू पूरा गर्ने प्रयास गर्नु पर्छ

सबै राहत कार्यले दीर्घकालीन विकासका सम्भावनालाई सकारात्मक वा नकारात्मक ढंगले प्रभावित गर्छन् । सोही कुरा बुझेर हामी त्यस्ता राहत कार्यक्रम लागू गर्ने प्रयास गर्नेछौ जसले लाभान्वित हुनेहरूलाई भावी संकटका खतराबाट सत्रिक्रयतासाथ

जोगाई दीगो जीवनशैली तयार गर्न सघाउनु सक्नेछ। हामी राहत कार्यक्रम बनाउदा र व्यवस्थापन गर्दा वातावरणीय सरोकारका विषयमा खास चासो राख्नेछौं। हामी मानवीय सहयोगबाट उत्पन्न नकारात्मक प्रभावलाई कम पार्ने प्रयास पनि गर्नेछौं। त्यसका लागि हामी लाभान्वित हुनेहरूलाई बाह्य सहयोगमै लामो समयसम्म भर परिरहनु नपर्ने तुल्याउन प्रयास गर्नेछौं।

८ हामी आफूले सहयोग गर्न चाहेको तथा आफूले श्रोत स्वीकर गरेका दुवै निक्रयप्रति जिम्मेवार रहेको ठान्छौं

प्रायः हामी प्रकोपका घडीमा सहयोग गर्न चाहने र सहयोगको खाँचो हुने दुवैथरीबीच कायम साभेदारीमा संस्थागत कडीको रूपमा काम गर्छौं। तसर्थ हामी आफूलाई दुवै निक्रयप्रति जिम्मेवार ठान्छौं। दाता तथा लाभान्वित हुनेहरूसँग गरिने हाम्रा सबै काममा खुलापन र पारदर्शिताको धारणा भल्किनेछ। हामीले आफ्ना कृयाकलापको जानकारी गराउनु पर्ने आर्थिक तथा प्रभावकारिता दुवै दृष्टिले आवश्यकतालाई बुझेका छौं। हामीले सहयोग वितरणको उचित अनुगमन भएको सुनिश्चित गर्नु पर्ने र प्रकोपकालीन सहयोगको प्रभावको निरन्तर मूल्याङ्कन गर्नु पर्ने आफ्नो जिम्मेवारी बुझेका छौं। हामी खुला रूपमा आफ्नो कामको प्रभाव तथा सोलाई खुम्च्याउने वा बढाउने तत्वहरूबारे जानकारी गराउने प्रयास पनि गर्नेछौं। मूल्याबान श्रोतहरू खेर जाने कुरालाई न्यूनतम गर्ने उद्देश्यले हाम्रा कार्यक्रमहरू उच्चस्तरको व्यावसायिकता तथा विज्ञतामा आधारित हुनेछ।

१० आफ्ना कृयाकलापबारे सूचना, प्रसार तथा प्रचार (विज्ञापन) गर्दा हामीले प्रकोपपीडित व्यक्तिलाई निस्सहाय वस्तुका रूपमा नभई सम्मानित मानवका रूपमा हेर्नेछौं

प्रकोपपीडितलाई कृयाकलापको समान साभेदारसरी सम्मान गर्नु पर्ने कुरा कहिल्यै भुल्नु हुँदैन। आफ्ना सार्वजनिक सूचनामा हामी प्रकोपकालीन स्थितिको वस्तुगत चित्र प्रस्तुत गर्नेछौं। त्यसमा प्रकोपपीडित व्यक्तिका खतरा तथा भय मात्र नभई क्षमता तथा आकांक्षाहरूमाथि पनि प्रकाश पार्नेछौं। हामी सार्वजनिक सहयोग बढाउन संचार माध्यमसँग सहयोग गरे पनि प्रचारप्रसारका लागि मात्र बाह्य तथा आन्तरिक मागलाई आफ्ना समग्र राहत सहयोगलाई अत्यधिक बढाउनु पर्ने सिद्धान्तलाई उछिन्न दिने छैनौं। हामी संचार माध्यममा छाइरहनको

निम्ति मात्र प्रकोपकालीन सहयोग गर्ने अन्य निकायसँग प्रतिस्पर्धा गर्ने छैनौं। खासगरी लाभान्वित हुनेहरूलाई प्रदान गरिने सेवा वा आफ्ना कर्मचारी वा लाभान्वित हुनेहरूको सुरक्षामा हामि पुऱ्याउनेखालका त्यस्ता प्रचारप्रसारलाई हामी अधि सर्ने छैनौं।

काम गर्ने वातावरण

माथि उल्लेखित आचारसहितालाई मान्ने प्रयास गर्छौं भनी एकतर्फी सहमति जनाइसकेपछि हामी तल केही सकेतात्मक निर्देशनहरू प्रस्तुत गर्दछौं। उल्लिखित निर्देशनहरूले प्रकोपको बेला सहायता कार्य गर्ने गैरसरकारी निकायहरूको प्रभावकारी सहभागितालाई सहज तुल्याउनको निम्ति दाता सरकार, सम्बन्धित सरकार तथा अन्तरसरकारी संस्थाहरू, खासगरी संयुक्त राष्ट्र संघका निकायहरूले काम गर्ने वातावरण शृजना गरेको वर्णन गर्नेछन्। त्यसले प्रकोपको समयमा संचालन गरिने सहायता कार्यक्रम (NGHAs) को प्रभावकारी सहभागितालाई सरल बनाउँछ।

पनि कागजातमा हस्ताक्षर गरेर यी निर्देशनहरू मार्गदर्शनका लागि प्रस्तुत गरिएका छन्। यी कानूनी रूपले बाध्यात्मक छैनन्। भविष्यमा यस्तो स्थिति शृजना गर्ने लक्ष लिएको भए तापनि कुनै सरकार तथा अन्तरराष्ट्रिय गैरसरकारी संस्थाहरू (IGOs)ले यी निर्देशनप्रति कुनै दस्तावेजमा सही गरेर स्वीकृति जनाउनु पर्छ भनी हामी आशा गर्दैनौं। हाम्रा साभेदारहरूसँग हामीले स्थापना गर्न खोजेको आदर्श सम्बन्धप्रति उनीहरूलाई सचेत तुल्याउने उद्देश्य हासिल गर्ने दृष्टिकोणले हामीले यहाँ यिनलाई खुलापन तथा सहयोगको भावनाले प्रस्तुत गरेकाछौं।

अनुसूची १: प्रकोपपीडित देशका सरकारहरूलाई सुभाष

१ सरकारहरूले गैरसरकारी मानवीय निकायहरू (NGHAs) का स्वतन्त्र, मानवीय तथा निष्पक्ष कार्यहरूको सम्मान तथा आदर गर्नु पर्छ। गैरसरकारी मानवीय निकायहरू (NGHAs) भनेका स्वतन्त्र निकाय हुन्। यस्ता निकायको स्वतन्त्रता तथा निष्पक्षतालाई सम्बन्धित सरकारहरूले कबर गर्नु पर्छ।

२ सम्बन्धित सरकारहरूले गैरसरकारी मानवीय निकायहरू (NGHAs) लाई प्रकोपपीडितसम्म छिटो पुग्ने क्रममा सघाउनु पर्छ

गैरसरकारी मानवीय निकायहरू (NGHAs)ले आफ्ना मानवीय सिद्धान्तको पूर्ण पालना गर्दै काम गर्नको निम्ति तिनलाई प्रकोपपीडित व्यक्तिहरूसम्म छिटो र निष्पक्ष ढंगले पुग्न र मानवीय सहयोग प्रदान गर्न दिनु पर्छ। सार्वभौमिकताको जिम्मेवारी निर्वाह गर्ने क्रममा सम्बन्धित सरकारले त्यस्तो सहयोग अवरूढ नगर्नुका साथै गैरसरकारी मानवीय निकायहरू (NGHAs)को निष्पक्ष तथा गैरराजनैतिक कार्यलाई स्वीकार गर्नु सरकारको कर्तव्य हुन्छ। सम्बन्धित सरकारहरूले राहत कर्मचारीहरूलाई छिटो प्रवेश गर्न दिनु पर्छ। त्यसका लागि खासगरी पारवहन, प्रवेश गर्न तथा निस्केर जाने प्रवेशाज्ञा पत्र (भिसा)का लागि नियमहरूमा आवश्यक छुट दिन वा छिटो प्रदान गर्ने व्यवस्था गर्नु पर्छ। सरकारहरूले संकटकालीन राहत कार्य अवधिभरका लागि अन्तरीष्ट्रिय राहत सामग्री तथा कर्मचारीहरू ओसारपसार गर्ने विमानहरूलाई तेश्रो देशको आकाशमार्ग काटेर आकाशमार्गबाट आउनजाने र अवतरण गर्ने अधिकार प्रदान गर्नु पर्छ।

३ सरकारहरूले प्रकोपका दौरान राहत सामग्री तथा सूचनाको समयमै प्रवाह गराउने व्यवस्था गर्नु पर्छ

कुनै पनि राष्ट्रमा राहत सामग्री तथा उपकरणहरू मानवीय वेदना कम गर्नका लागि मात्र ल्याइन्छन् नकि व्यापारिक फाइदा वा लाभका लागि। त्यस्ता सामग्रीहरूलाई सामान्यतया स्वतन्त्र तथा निर्वाध रूपले आवतजावत गर्न दिनु पर्छ। तिनका लागि मूल देशको वाणिज्य दूतको प्रमाणपत्र वा बीजक, पैठारी र/वा निकासीसम्बन्धी अनुमतिपत्र प्रस्तुत गर्नु पर्ने वा तिनमा अन्य प्रतिबन्ध, अथवा पैठारी कर, अवतरण शुल्क वा बन्दरगाह शुल्क लाग्ने व्यवस्था हुनु हुँदैन।

गाडी (सवारी) साधन, हल्का विमान तथा दूरसंचारका उपकरणलगायतका आवश्यक राहत उपकरणलाई अस्थायी रूपमा पैठारी गर्न दिनका लागि सम्बन्धित सरकारले अनुमतिपत्र वा दर्ता गर्नु पर्नेजस्ता प्रतिबन्धहरू अस्थायी रूपले छुट दिनु पर्छ। त्यसैगरी सरकारहरूले राहत कार्यक्रमको अन्त्यमा राहत उपकरणहरू पुनः निकास गर्न प्रतिबन्ध लगाउनु हुँदैन।

प्रकोपकालमा संचारलाई सहज तुल्याउन सम्बन्धित सरकारहरूलाई केही रेडियो फ्रिक्वेन्सीहरू उपलब्ध गराउन प्रोत्साहित गरिन्छ। यस्तो सुविधा राहत

प्रदान गर्ने संस्थाहरूले प्रकोपसम्बन्धी सूचना प्रवाह गर्न देशभित्र र अन्तरीष्ट्रिय संचारका लागि प्रयोग गर्न सक्छन्। साथै तिनहरूले प्रकोपपूर्व नै प्रकोपसम्बन्धी सहायता कार्यक्रम संचालन गर्ने समुदायमा ती फ्रिक्वेन्सीहरूको जानकारी पनि दिन सक्छन्। सरकारहरूले राहत कर्मचारीहरूलाई आफ्ना राहत कार्य संचालन गर्न आवश्यक सबै संचार माध्यम प्रयोग गर्ने अधिकार दिनु पर्छ।

४ सरकारहरूले प्रकोपसम्बन्धी समन्वय गरिएको सूचना तथा योजना निर्माण गर्ने सेवा प्रदान गर्ने प्रयास गर्नु पर्छ

राहतसम्बन्धी प्रयासहरूको समग्र योजना निर्माण तथा समन्वय गर्नु अन्ततः सम्बन्धित सरकारको जिम्मेवारी हो। यदि गैरसरकारी मानवीय निकायहरू (NGHAs) लाई राहतसम्बन्धी आवश्यकता तथा राहत कार्यसम्बन्धी योजना निर्माण तथा कार्यान्वयन गर्ने सरकारी प्रणालीहरू तथा त्यस्ता संस्थाहरूले सामना गर्नु पर्ने सम्भावित सुरक्षासम्बन्धी खतराहरूबारे सूचना विइएमा अझ राम्ररी योजना तर्जुमा तथा समन्वय गर्न सकिन्छ। सरकारहरूलाई त्यस्ता सूचना गैरसरकारी मानवीय निकायहरू (NGHAs)लाई प्रदान गर्न अप्रग्रह गरिन्छ।

राहत कार्यहरूको प्रभावकारी समन्वय तथा दक्षतापूर्ण उपयोग गर्न सजिलो तुल्याउनका लागि सम्बन्धित सरकारहरूलाई प्रकोपपूर्व नै सहयोग गर्न आगन्तुक गैरसरकारी मानवीय निकायहरू (NGHAs)लाई राष्ट्रिय निकायहरूसँग सम्पर्क गर्न मिल्ने गरी एउटै सम्पर्क निकाय तोक्न अप्रग्रह गरिन्छ।

५ सशस्त्र द्वन्द्वको अवस्थामा प्रकोपकालीन राहत

सशस्त्र द्वन्द्वको अवस्थामा राहत कार्यहरूलाई अन्तरीष्ट्रिय मानवीय कानूनका सम्बन्धित प्रावधानहरूले निर्देशित हुन्छन्।

अनुसूची २: दाता सरकारहरूलाई सुभाब

१ दाता सरकारहरूले गैरसरकारी मानवीय निकायहरू (NGHAs) का स्वतन्त्र, मानवीय तथा निष्पक्ष कार्यहरूको सम्मान तथा आचरण गर्नु पर्छ

गैरसरकारी मानवीय निकायहरू (NGHAs) भनेका स्वतन्त्र निकाय हुन् तथा तिनको स्वतन्त्रता तथा निष्पक्षतालाई दाता सरकारहरूले कदर गर्नु पर्छ। दाता

सरकारहरूले यस्ता संस्थाहरूलाई कुनै पनि राजनीतिक वा सैद्धान्तिक उद्देश्य प्रवर्द्धन गर्न प्रयोग गर्नु हुँदैन ।

२ दाता सरकारहरूले संचालनसम्बन्धी स्वतन्त्रताको प्रत्याभूतिसहित रकम प्रदान गर्नु पर्छ

गैरसरकारी मानवीय निकायहरू (NGHAs) ले दाता सरकारहरूसँग सोही भावनाले रकम तथा भौतिक सहयोग स्वीकार गर्छन् जुन भावनाले प्रकोपपीडितलाई उक्त कुरा प्रदान गर्छन्, त्यो हो मानवता तथा कामसम्बन्धी स्वतन्त्रताको भावना । राहत कार्यहरू कार्यान्वयन गर्ने अन्तिम जिम्मेवारी गैरसरकारी मानवीय निकायहरू (NGHAs) को हो र सो कार्य यी संस्थाहरूको नीतिअनुरूप गरिनेछ ।

३ दाता सरकारहरूले आफ्ना माध्यम (असल कार्यालय) लाई प्रकोपपीडित व्यक्तिहरूसमक्ष गैरसरकारी मानवीय निकायहरू (NGHAs) लाई पुऱ्याउनका लागि प्रयोग गर्नु पर्छ

दाता सरकारहरूले प्रकोपस्थलहरूमा गैरसरकारी मानवीय निकायहरू (NGHAs)का कर्मचारीहरूको सुरक्षा तथा स्वतन्त्र आवागमन गराउने आफ्नो जिम्मेवारी रहेको महत्त्व बुझ्नु पर्छ । आवश्यक भए त्यस्ता विषयमा सम्बन्धित सरकारहरूसँग कूटनीतिक ढंगबाट कार्य गर्ने प्रयास वा तयारी गर्नु पर्छ ।

अनुसूची ३: अन्तरसरकारी संस्थाहरूलाई सुझाव

१ अन्तरसरकारी संस्थाहरूले स्थानीय तथा विदेशी गैरसरकारी मानवीय निकायहरू (NGHAs) लाई अपूल्य साभेदारका रुपमा सम्मान गर्नु पर्छ गैरसरकारी मानवीय निकायहरू (NGHAs)ले राम्रो प्रकोपकालीन सहायता कार्यलाई राम्रो प्रभावपूर्ण तुल्याउन संयुक्त राष्ट्र संघ एवं अन्य अन्तरसरकारी संस्थाहरूसँग सहकार्य गर्न चाहन्छन् । तिनीहरू सो कार्य सबै साभेदारहरूको इमान्दारी तथा स्वतन्त्रताको सम्मान गर्ने सहभागिताको भावनाले गर्छन् । अन्तरसरकारी संस्थाहरूले गैरसरकारी मानवीय निकायहरू (NGHAs)को स्वतन्त्रता तथा निष्पक्षताको कदर गर्नु पर्छ । संयुक्त राष्ट्रसंघीय निकायहरूले राहत योजनाहरू तयार गर्ने क्रममा गैरसरकारी मानवीय निकायहरू (NGHAs)सँग परामर्श गर्नु पर्छ ।

२ अन्तरसरकारी संस्थाहरूले सम्बन्धित सरकारहरूलाई अन्तर्राष्ट्रिय तथा स्थानीयतवरमा प्रकोपकालीन राहत कार्यसम्बन्धी समग्र रूपले समन्वय गर्ने खाका प्रदान गर्न सघाउनु पर्छ

प्रायः गैरसरकारी मानवीय निकायहरू (NGHAs) सँग अन्तर्राष्ट्रिय सहायता चाहिने प्रकोपहरूका लागि समग्र रूपमा समन्वय गर्ने खाका प्रदान गर्ने अधिकार हुँदैन । यस्तो जिम्मेवारी सम्बन्धित सरकार तथा सम्बन्धित संयुक्त राष्ट्रसंघीय निकायमा रहेको हुन्छ । तसर्थ सरकार तथा राष्ट्र संघीय निकायलाई उक्त सेवा प्रभावित राज्य तथा राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय स्तरको प्रकोपकालीन सहायता गर्ने समुदायलाई समयमै र प्रभावकारी ढंगमा प्रदान गर्न आग्रह गरिन्छ । जस्तो भए पनि गैरसरकारी मानवीय निकायहरू (NGHAs) ले आफ्ना सेवाहरूमा प्रभावकारी समन्वय सुनिश्चित गर्ने सम्पूर्ण प्रयास गर्नु पर्छ ।

सशस्त्र द्वन्द्वको अवस्थामा राहत कार्यहरू अन्तर्राष्ट्रिय मानवीय कानूनका सम्बन्धित प्रावधानहरूबाट निर्देशित हुन्छन् ।

३ अन्तरसरकारी संस्थाहरूले संयुक्त राष्ट्रसंघीय संस्थाहरूलाई प्रदान गरेको सुरक्षा गैरसरकारी मानवीय निकायहरू (NGHAs) लाई पनि विनियुक्त अन्तरसरकारी संस्थाहरूलाई प्रदान गरिने सुरक्षासम्बन्धी व्यवस्थाहरू तिनका संचालनमा साभेदार भएका गैरसरकारी मानवीय निकायहरू (NGHAs)लाई पनि उनीहरूको अनुरोधअनुरूप उपलब्ध गराउनु पर्छ ।

४ अन्तरसरकारी संस्थाहरूले संयुक्त राष्ट्रसंघीय संस्थाहरूलाई उपलब्ध गराएको महत्त्वपूर्ण सूचना गैरसरकारी मानवीय निकायहरू (NGHAs) लाई पनि उपलब्ध गराउने व्यवस्था मिलाउनु पर्छ अन्तरसरकारी संस्थाहरूलाई आफ्ना सहायता कार्य संचालनका साभेदार गैरसरकारी मानवीय निकायहरू (NGHAs) साभेदारहरूसँग प्रकोप सहायता कार्यको प्रभावकारी कार्यान्वयनसम्बन्धी सबै सूचना आदानप्रदान गर्न आग्रह गरिन्छ ।